

EUROPSKA
KOMISIJA

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA VANJSKE
POSLOVE I
SIGURNOSNU POLITIKU

Bruxelles, 24.4.2015.
JOIN(2015) 13 final

ZAJEDNIČKO IZVJEŠĆE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Posebno upravno područje Makao: godišnje izvješće za 2014.

ZAJEDNIČKO IZVJEŠĆE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Posebno upravno područje Makao: godišnje izvješće za 2014.

SAŽETAK

Od predaje Makaa Narodnoj Republici Kini prije 15 godina Europska unija i njezine države članice pažljivo prate politički i gospodarski razvoj u Posebnom upravnom području Makaa slijedeći načelo „jedna zemlja, dva sustava.” Kako bi ispunila svoje obećanje dano Europskom parlamentu 1999. godine, Komisija objavljuje godišnje izvješće o razvoju u Makau.

Europska unija pridržava se politike „jedne Kine” te poštuje provedbu načela „jedna zemlja, dva sustava” u Makau.

Godine 2014. obilježena je 15. obljetnica portugalske predaje Makaa Narodnoj Republici Kini. Obljetnica je obilježena posjetom Xi Jinpinga, predsjednika Kine, koji je vodio inauguraciju nove vlade Makaa.

EU smatra da je u 2014. godini, neovisno o izazovima, načelo „jedna zemlje, dva sustava” nastavilo dobro djelovati u korist Posebnog upravnog područja Narodne Republike Kine Makaa u cjelini te u korist međunarodne zajednice. Predsjednik vlade Chui Sai On po drugi je put izabran za tu dužnost. Izborna kampanja provedena je u skladu s odredbama Temelnog zakona, a na izborima su glasovali članovi izbornog odbora. Kao što je bio slučaj na izborima za predsjednika vlade 2004. i 2009. godine, nominiran je samo jedan kandidat. Iako Temeljnim zakonom Makaa nije predviđeno uvođenje općeg prava glasa na izborima za predsjednika vlade, u javnosti se sve više raspravlja o tom pitanju te bi li nadležna tijela trebala razmotriti mehanizme za promicanje višeg stupnja sudjelovanja javnosti u izborima te osiguravanja natjecanja za tu dužnost.

Temeljna prava i slobode građana Makaa i dalje se poštuju. Učinjeni su pozitivni koraci prema poboljšanju položaja radnika migranata te u borbi protiv nasilja u obitelji i trgovine ljudima. Mediji u Makau i dalje omogućuju izražavanje širokog raspona različitih mišljenja. Međutim, sloboda medija ugrožena je zbog autocenzure, kadrovskih politika i prepreka poput zabrane pristupa tiskovnim konferencijama. Akademska sloboda dovedena je u pitanje odlukom o neproduljenju ugovora dvama profesorima s izraženim političkim stajalištima.

Tržišno gospodarstvo Makaa učinkovito je djelovalo, ali je gospodarski rast pogođen znatnim padom prihoda od igara na sreću o kojima Posebno upravno područje previše ovisi. Ključni je prioritet poboljšanje životnih uvjeta običnih građana suočenih sa sve višim troškovima života i stanovanja. Gospodarska suradnja i integracija Makaa i kontinentalne Kine, posebno pokrajine Guangdong, brzo se razvija te pomaže Makau u nadvladavanju manjka zemljišta i ljudskih resursa. Premještanje Sveučilišta Macau na otok Hengqin ključan je događaj u tom pogledu: Hengqin je dio državnog područja kontinentalne Kine, ali je Sveučilište pod nadležnošću Makaa. Funkcioniranje vlade i pravosuđa Makaa potrebno je osuvremeniti i učiniti učinkovitijim, među ostalim i boljim upravljanjem ljudskim resursima.

Odnosi EU-a i Makaa nastavili su se produbljivati uz brzo širenje trgovinskih odnosa i suradnju u sve većem broju područja utemeljenu na gospodarskim i obrazovnim politikama te politici zaštite okoliša. Prioriteti za 2015. godinu su suradnja na gospodarskoj diversifikaciji, pravnim pitanjima te regulatornim okvirima za gospodarstvo.

Politička zbivanja

U 2014. godini predsjednik vlade Posebnog upravnog područja Makao Chui Sai On završio je svoj prvi mandat te je ponovo izabran za tu dužnost. Inauguracijska svečanost kojoj je prisustvovao kineski predsjednik Xi Jinping održana je 20. prosinca.

Ponovni izbor proveden je u skladu s izbornim postupkom utvrđenom u Temeljnem zakonu, koji uključuje proces nominiranja unutar izbornog odbora od 400 članova, većinom iz redova provladinih simpatizera i političara, nakon kojeg slijedi glasovanje tog istog odbora. Kao jedini kandidat, nositelj dužnosti Chui Sai On ponovno je izabran uz potporu od 95,96 %, ili 380 od 396 glasova. Njegov izbor 2009. godine također je proveden bez protukandidata, kao što je na dužnost izabran i prethodni predsjednik vlade 2004. godine. Važećim izbornim zakonom Makaa ne omogućuje se natjecateljski postupak nominiranja. Da bi se to promijenilo, nadležna tijela Posebnog upravnog područja Makao trebala bi razmotriti izmjene nekih odredaba izbornog sustava.

Zbog izbornog procesa pokrenuta je rasprava o uvođenju općih izbora u Makau. Reagirajući na to, tijekom izborne kampanje Chui Sai On izrazio je spremnost da obavijesti središnje kineske vlasti o stajalištima stanovnika Makaa o demokraciji. Prodemokratske skupine napominju kako u svoj manifest nije uključio plan za uvođenje potpune demokracije.

Tri skupine aktivista provele su 30. kolovoza neslužbeno istraživanje o izborima za predsjednika vlade; od 8 688 ispitanika njih 95 % podržava uvođenje općeg prava glasa na sljedećim izborima 2019. godine. Vlada Posebnog upravnog područja Makaa i ured za vezu kineske središnje vlade proglasili su građanski referendum nezakonitim. Nadležna tijela nisu dopustila organizatorima korištenje javnim prostorima za promicanje istraživanja, a Najviši žalbeni sud odbio je razmotriti žalbu protiv odluke nadležnih tijela. Neki pravni stručnjaci smatraju da su sudjelovanje u neslužbenom referendumu i njegovo promicanje obuhvaćeni zaštitom slobode izražavanja utvrđenom Temeljnim zakonom. Na plenarnoj sjednici Zakonodavne skupštine 18. studenoga odbijen je prijedlog rasprave prodemokratski orijentiranih zastupnika o uvođenju općeg prava glasa u Makau.

Makao se razlikuje od Hong Konga u tome da Temeljnim zakonom i drugim zakonodavnim aktima nije predviđena mogućnost uvođenja općeg prava glasa. Ipak, u ožujku 2013. UN-ov Odbor za ljudska prava (CCPR/HRC) pozvao je vladu Posebnog upravnog područja Makaa da predstavi plan uvođenja općeg i jednakog prava glasa. Kao odgovor, vlada je ponovila svoju rezerviranost u pogledu članka 25. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Međutim, nadležna tijela trebala bi razmotriti mogućnosti promicanja većeg sudjelovanja javnosti u izboru predsjednika vlade, čime bi se povećala legitimnost i potpora javnosti za dužnost te osnažilo dobro upravljanje.

Politike

U svojem obraćanju od 11. studenog, zadnjem u prvom mandatu, predsjednik vlade Chui Sai On predstavio je pregled rada vlade tijekom 2014. godine te iznio politike i planirani proračun za 2015. godinu. Osvrćući se na proteklih pet godina, ustvrdio je da je vlada uspostavila stabilne dugoročne mehanizme u pet područja blisko povezanih sa svakodnevnim životom građana: socijalnoj sigurnosti, zdravstvenoj zaštiti, obrazovanju, stanovanju i razvoju talenata. Rashodi za tih pet područja te za javnu sigurnost i gospodarske usluge rasli su svake godine, s 53,9 % ukupnog proračuna u 2010. na 67,6 % u 2013. godini.

Iako su pitanja životnog standarda uvijek zauzimala istaknuto mjesto u vladinoj politici, postala su prioritet nakon dosad neviđenih prosvjeda u svibnju na kojima je sudjelovalo otprilike 20 000 ljudi. Prosvjedi su potaknuli nacrtom zakona kojim bi se najvišim dužnosnicima dodijelilo mirovinske pakete te imunitet od kaznenog progona za optužbe povezane s njihovim djelovanjem na dužnosti. Prosvjednici su istaknuli i pitanja sve viših troškova života, zdravstvene zaštite, stanovanja, javnog prijevoza te onečišćenja. Nakon prosvjeda predsjednik vlade izjavio je kako vlada mora biti otvorenija za javnost i unaprijediti dijalog s građanima.

Dana 20. prosinca predsjednik XI Jinping održao je govor u povodu 15. obljetnice povratka Makaa u sastav Kine te inauguracije nove vlade Posebnog upravnog područja Makaa. Napomenuo je da je tijekom posljednjih 15 godina uz potporu središnje vlade Makao uspješno proveo načelo „jedna zemlja, dva sustava”. Dodao je kako je potrebno konsolidirati gospodarski i društveni razvoj Makaa te stremiti većem napretku. Predsjednik Xi postavio je četiri prioriteta novoj vladi: unaprijeđivanje pravno utemeljenog upravljanja Makaa, diversifikaciju gospodarstva koja će ga učiniti održivim, rješavanje pitanja životnog standarda građana i smanjivanje društvenih razlika te obrazovanje mladih u razumijevanju načela „jedna zemlja, dva sustava”.

Gospodarska suradnja i integracija Makaa s kontinentalnom Kinom nastavlja se s posebnim naglaskom na povezivanje s pokrajinom Guangdong u skladu s okvirnim sporazumom o suradnji među regijama. Pored sudjelovanja u razvoju i gradnji u području Nansha i na otoku Hengqin u pokrajini Guangdong, vlada Makaa uključena je u gradnju novih okruga Zhongshan i Cuiheng. Guangdong, Hong Kong i Makao zajednički organiziraju 10. forum za regionalnu suradnju delte Biserne rijeke (PPRD).

Glavni korak bio je premještanje Sveučilišta Macau u novi kampus na otoku Hengqin u pokrajini Guangdong u rujnu. Iako je Hengqin dio kontinentalnog područja, sveučilišni kampus je pod nadležnošću i upravom Posebnog upravnog područja Makaa. Rektor Sveučilišta Wei Zhao opisao je taj korak kao uspješan primjer načela „jedna zemlja, dva sustava”.

U vanjskoj politici vlada je usmjerena na promicanje Makaa kao platforme za trgovinu i gospodarsku suradnju Kine i zemalja portugalskoga govornog područja. Organizirala je dva ministarska sastanka, podržala djelovanje Kinesko-portugalskog fonda za suradnju i razvoj te promicala Makao kao most za trgovinu i ulaganja između Kine i zemalja portugalskoga govornog područja. U rujnu vlada je bila domaćin osmog ministarskog sastanka Azijsko-pacifičke gospodarske suradnje (APEC) o turizmu, na kojem je osnovan fond za razvoj kulturnih i kreativnih industrija.

Jednake mogućnosti, prava i slobode

Na sastanku Odbora Ujedinjenih naroda za gospodarska, socijalna i kulturna prava (UNESCR) 8. svibnja 2014., Makao je ustvrdio da je postignut znatan napredak od prethodne revizije Odbora. Za pokrivanje rastućih potreba za radnicima migrantima (od kojih gotovo 80 000 ili 60 % ukupnog broja dolazi iz kontinentalnog područja), vlada Makaa i kineska središnja vlada potpisale su zajednički protokol o mirovinama i drugim odredbama, uključujući potporu tek pristiglim radnicima migrantima da se lakše uključe u lokalne zajednice. Zakonom o zapošljavanju nerezidentnih radnika dodatno se jamči poštivanje prava radnika.

Mjere za unaprjeđivanje socijalne skrbi obuhvaćaju uspostavljanje temeljnog sustava socijalne zaštite, javnu stanogradnju, zdravstvenu pomoć te besplatno školovanje u trajanju od 15 godina i stipendije kao poticaj studentima za nastavak školovanja. Provedene su i preporuke Odbora UN-a o educiranju javnih, državnih i policijskih službenika o ljudskim pravima i podizanju svijesti o zaštiti ljudskih prava.

Dana 23. listopada Odbor Ujedinjenih naroda za uklanjanje svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) ponovio je svoju preporuku da bi Makao trebao razmotriti osnivanje neovisne institucije za ljudska prava. Odbor je pozdravio nacrt zakona o sprječavanju obiteljskog nasilja te preporučio da obiteljsko nasilje postane kazneno djelo koje podliježe automatskom progonu. Dana 13. siječnja 2015. Zakonodavna skupština donijela je zakon kojim obiteljsko nasilje postaje kazneno djelo. Međutim, u blažim slučajevima žrtva može odlučiti želi li tužiti počinitelja. Kao što je u studenom 2014. najavio Odbor za pravna pitanja vlade Posebnog upravnog područja Makaa, istospolna partnerstva nisu obuhvaćena tim zakonom. Zagovornici su podsjetili kako je UNESCR pozvao Makao na donošenje sveobuhvatnog zakona o sprječavanju diskriminacije homoseksualnih, biseksualnih i transrodnih osoba.

Mediji u Makau nastavili su omogućavati iznošenje različitih stavova i mišljenja. Međutim, povišen je broj slučajeva autocenzure. U ožujku je objavljen niz anonimnih otvorenih pisama koja sadrže detalje o autocenzuri. Navodno je nekim novinarima zabranjen pristup tiskovnim konferencijama te se čini kako je prisutan politički utjecaj kod zapošljavanja u medijskim organizacijama. U godišnjem izvješću Međunarodnog udruženja novinara za 2014. godinu izražava se zabrinutost zbog autocenzure, opadajuće političke neutralnosti policije te nejednakog postupanja prema novinarima iz političkih razloga.

Stranim novinarima odbijen je pristup tiskovnim konferencijama istaknutih dužnosnika iz Makaa i kontinentalne Kine. U kolovozu je hongkonškim novinarima iz oporbene medijske kuće zabranjen pristup tiskovnoj konferenciji predsjednika vlade. U prosincu novinari iste medijske kuće nisu mogli izvijestiti sa seminara s visokim dužnosnikom središnje vlasti; ostalim novinarima iz Hong Konga pristup je omogućen. Dana 19. prosinca četrnaestorici članova oporbe i četirima novinarima oporbenih novina iz Hong Konga zabranjen je ulazak u Makao uz tvrdnju da bi narušili javni red.

Što se tiče slobode okupljanja, vođe središnjice sindikata sektora igara na sreću uhićeni su u vezi s manjim sukobom s policijom oko rute prosvjeda; naknadno su pušteni te su kazneno postupci u tijeku.

Akadska sloboda ugrožena je neproduljenjem ugovora dvama sveučilišnim profesorima poznatima po kritičkim izjavama prema vladi; treći profesor je degradiran. Objavljeno je da je od drugih znanstvenika zatraženo da se suzdrže od kritičkih političkih izjava. U EU-u akademske slobode smatraju se temeljem dinamičnog akademskog sektora sposobnog ispuniti potrebe gospodarstva i društva u cjelini.

Vlada Makaa i dalje se intenzivno bori protiv prekograničnog kriminala, posebno trgovine ljudima. Odbor za mjere suzbijanja trgovine ljudima, međuresorno tijelo sastavljeno od predstavnika vlasti, policije, pravosudnih tijela te predstavnika tijela za socijalna pitanja nastavlja borbu protiv trgovine ljudima i provedbu mjera za sprječavanje trgovine ljudima i zaštitu žrtava. Proveden je niz aktivnosti uključujući osposobljavanje sudaca, sudskih službenika, odvjetnika i ostalih stručnjaka. Vladin Ured za socijalnu skrb u listopadu je organizirao tri tečaja o zaštiti žrtava trgovine ljudima, dok je Odjel za pravna pitanja u prosincu održao tri tečaja o sprječavanju trgovine ljudima.

Makao i Hong Kong započeli su pregovore o sporazumu o izručivanju bjegunaca. Prema tom sporazumu bjegunci koji se sklone u jednom od posebnih upravnih područja kako bi izbjegli kazneni progon bit će deportirani. Budući sporazum mogao bi se primjenjivati i retroaktivno.

Suzbijanje korupcije

U ožujku Komisija za borbu protiv korupcije Makaa (CCAC) u godišnjem izvješću predsjedniku vlade navela je da je tijekom 2013. radno opterećenje bilo veliko. Razlog nije veći broj nego veća složenost slučajeva. Građani Makaa i dalje smatraju da CCAC mora djelovati učinkovitije.

Broj zaprimljenih izvješća i istraženih slučajeva korupcije u javnom sektoru ostao je na istoj razini kao u 2012. godini. Sudeći po objavljenim slučajevima većina prekršaja odnosi se na primanje mita za nezakonite radnje, zlorabe ovlasti i krivotvorenje dokumenata; kršenja obaveza javnih službenika i slučajevi lošeg upravljanja koja štete javnom interesu također su prilično česti. Voditelj CCAC-a rekao je da to pokazuje kako bi javni službenici mogli još unaprijediti svoje etičke standarde i nepristranost u provedbi zakona.

U svibnju Izvršno vijeće Makaa najavilo je prijedlog zakona za suzbijanje korupcije u vanjskoj trgovini kojim se zabranjuje nuđenje mita službenicima koji djeluju izvan Posebnog upravnog područja. Time bi se ispunila obaveza Makaa u skladu s UN-ovom konvencijom o suzbijanju korupcije.

Gospodarska kretanja

Liberalizacija i osuvremenjivanje sektora igara na sreću svrstali su Makao među najbogatija gospodarstva na svijetu¹. Makao je od 2006. najveće tržište igara na sreću na svijetu. Igre na sreću temelj su gospodarstva Makaa s udjelom od 46 % u BDP-u². Oko jedne petine radne

¹ U 2013. godini nominalni BDP po stanovniku Makaa bio je 697 502 MOP (91 376 USD), što ga smješta među šest najviših u svijetu (podaci Svjetske banke).

² Industrijska struktura Makaa 2013., Služba za statistiku i popise vlade Posebnog upravnog područja Makaa.

snage Makaa zaposleno je u sektoru igara na sreću³. Porez na igre na sreću (35 % od bruto prihoda od igara na sreću) čini 80 %⁴ poreznih prihoda Posebnog upravnog područja. Tržište igara na sreću napreduje zbog neprekidnog protoka posjetitelja iz kontinentalne Kine koji čine oko dvije trećine turista u Makau.

Nakon dvoznamenkastog rasta u 2013., gospodarstvo Makaa je u 2014. godini usporilo zbog pada prihoda od igara na sreću. Industrija igara na sreću doživjela je svoju najlošiju godinu od liberalizacije 2002. godine. Prihodi od igara na sreću pali su za 30 % u prosincu 2014., sedmom uzastopnom mjesecu pada prihoda. Međutim, zahvaljujući snažnijem rastu u prvim nekoliko mjeseci na godišnjoj razini pad je iznosio samo 2,6 % te su prihodi iznosili 351.5 milijardi MOP. Operateri igara na sreću suočili su se s teškoćama zbog antikorupcijskih mjera središnje vlade koje odvrćaju imućne kockare iz kontinentalne Kine („VIP segment” čini do 70 % prihoda od igara na sreću). Usporavanje gospodarskog rasta također je rezultiralo padom potražnje na masovnom tržištu igara na sreću.

Kao rezultat znatnog pada bruto prihoda od igara na sreću te pada potrošnje posjetitelja, BDP se na godišnjoj razini realno smanjio za 0,4 %⁵ jer je učinak snažnog rasta BDP-a u prvoj polovici godine poništen padom u drugoj polovici. Unatoč tome domaća potražnja ostala je visoka. Privatna i javna potrošnja zadržala se na dobroj razini. Privatna ulaganja i dalje pristižu kroz gradnju novih hotela i odmarališta. Planirano je šest novih ogromnih odmarališta. Zbog snažnih gospodarskih aktivnosti pritisak inflacije ostao je na relativno visokoj razini od 6 % u 2014. Stopa nezaposlenosti bila je najviše 2 % u prethodne tri godine te je u 2014. ostala na 1,7 %. Unatoč slabljenju sektora igara na sreću, turizam se dobro držao s 31,5 milijuna posjeta te rastom do 7,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Makao i dalje pati od akutnog nedostatka radne snage te se gospodarstvo znatno oslanja na strane radnike i stručnjake. Broj nerezidentnih radnika porastao je za 24 % te je u 2014. godini dosegao 170 346 što je 42 % ukupne radne snage. Poduzeća se žale na nedostatak odgovarajućih stručnjaka za upravljanje širenjem poslovnih operacija.

Prijedlog zakona o utvrđivanju zakonske minimalne plaće prošao je prvo čitanje u Zakonodavnoj skupštini u srpnju. Vlada je predložila da zakonska minimalna plaća u Makau za zaštitare i nadstojnike zgrada koje zapošljavaju poduzeća za upravljanje imovinom iznosi 30 MOP po satu.

Iako je Makao jedno od najbogatijih svjetskih gospodarstava po dohotku po stanovniku, raspodjela dohotka vrlo je nejednaka. Vlada nastoji unaprijediti širenje bogatstva putem sustava dijeljenja sredstava pokrenutog 2008. godine. U 2014. svaki stanovnik Makaa sa stalnim prebivalištem primio je 9 000 MOP, dok su osobe s privremenim boravištem primile 5 400 MOP. U studenome predsjednik vlade Chui najavio je kako će isti iznos biti podijeljen i u 2015. godini uz dodatna sredstva za vlasnike mirovinske štednje koji ispunjavaju uvjete,

³ Prema podacima Službe za statistiku i popise vlade Posebnog upravnog područja Makaa, u posljednjem tromjesečju 2014. godine ukupno 87 000 zaposlenika ili 21,5 % radne snage bilo je zaposleno u sektoru igara na sreću.

⁴ Prema privremenim podacima koje je objavio Ured za financijske usluge vlade Posebnog upravnog područja Makaa, u 2014. godini izravnim oporezivanjem igara na sreću uprihodeno je 128.9 milijardi MOP ili 82,5 % fiskalnih prihoda.

⁵ Ako nije drugačije navedeno, gospodarski pokazatelji koji se odnose na Makao dobiveni su od Službe za statistiku i popise vlade Posebnog upravnog područja Makaa.

zajedno s nizom poreznih olakšica za pravne i fizičke osobe. Vladino istraživanje iz 2014. pokazalo je kako se nerazmjer između bogatih i siromašnih slojeva društva smanjuje⁶.

Makaov veliki sektor igara na sreću čini regiju pogodnom za pranje novca jer omogućuje posredovanje u nezakonitom toku novca s kontinentalnog područja. U 2014. nadležna su tijela u nekoliko navrata pokušala suzbiti te aktivnosti povećanim nadzorom kockarskih vodiča⁷. Nekoliko istaknutijih kockarskih vodiča uhićeno je ili su pod istragom. Vlada Makaa također je ograničila korištenje mobilnih platnih kartica u kockarnicama kako bi spriječila izbjegavanje devizno-valutne kontrole. Tijekom posjeta Makau u prosincu, predsjednik Xi Jinping ustvrdio je kako je gospodarski rast Makaa temeljen na djelatnosti kockarnica uzrokovao „duboko ukorijenjene poteškoće” i „razvojne rizike”. Utvrđena je nužnost unaprjeđenja regulacije industrije igara na sreću i nadzora nad njom te diversifikacije gospodarstva Makaa putem boljeg korištenja lokalnim resursima, posebno u okviru suradnje s regijom delte Biserne rijeke. Istom je prigodom Li Fei, voditelj Odbora za Temeljni zakon Makaa i zamjenik glavnog tajnika Stalnog odbora pri Nacionalnom narodnom kongresu napomenuo kako „izražena dominacija” industrije igara na sreću djeluje suprotno interesima Posebnog upravnog područja, ali i cijele nacije.

Kako bi se olakšala diversifikacija gospodarstva Makaa prekograničnom suradnjom s pokrajinom Guangdong, 2009. godine je uz odobrenje Državnog vijeća Kine uspostavljeno Novo područje Henqin⁸, u svrhu istraživanja novih mogućnosti suradnje Guangdonga, Hong Konga i Makaa. Do 2014. vlada Makaa primila je ukupno 89 zahtjeva poduzeća iz Makaa za osnivanje podružnica u Hengqinu, od kojih je 33 upućeno na odobrenje tijelima u Hengqinu. Međutim, predstavnici malih i srednjih poduzeća u Makau izjavili su kako su ulazni pragovi previsoki za mala i srednja poduzeća te da ne vide veliki potencijal osnivanja podružnica u Novom području. Makao razmatra suradnju sa Zhongshanom, susjednim gradom Zhuhaija, u vezi s mogućom kupnjom ili zakupom lokacija za širenje industrije Makaa. Kako bi se olakšao protok robe i ljudi između Makaa i Novog područja Henqina, Državno vijeće Kine pristalo je produljiti radno vrijeme tri granična prijelaza između Makaa i Zhuhaija od 18. prosinca. Prijelazi su sada otvoreni 24 sata dnevno čime se olakšavaju putovanja. To koristi svima koji si ne mogu priuštiti život u Makau i moraju tražiti smještaj preko granice te se tako smanjuje pritisak na stambeni sektor u Makau.

Gradnja prometnih veza za povezivanje Makaa, Zhuhaija i Hong Konga dobro napreduje. Dovođenje gradnje mosta Hong Kong-Zhuhai-Makao očekuje se krajem 2016. godine. Očekuje se da će produljenje željezničke pruge velikih brzina Guangzhou-Zhuhai kroz podvodni tunel do Makaa biti završeno do 2015. godine. Tim infrastrukturnim projektima znatno će se skratiti vrijeme putovanja između kontinentalne Kine, Makaa i Hong Konga.

U prosincu Kina i Makao potpisali su dodatni sporazum o osnovnoj liberalizaciji trgovine uslugama u pokrajini Guangdong u okviru Sporazuma o bliskom gospodarskom partnerstvu

⁶ Prema *Anketi o potrošnji kućanstva* koju je u travnju 2014. objavila Služba za statistiku i popise vlade Posebnog upravnog područja Makaa, Ginijev koeficijent za Makao iznosio je 0,35 na ljestvici od 0 do 1 za razdoblje 2012./2013., u usporedbi s 0,38 za razdoblje 2007./2008.

⁷ Kockarski vodiči su posrednici koji za proviziju dovode bogate klijente u kockarnice, omogućuju im kredit te naplaćuju dug.

⁸ Novo područje Hengqin nalazi se na otoku Hengqin, južno od grada Zhuhaija u pokrajini Guangdong. Mostom je povezano s Makaom.

kontinentalne Kine i Posebnog upravnog područja Makao (CEPA). Dodatni sporazum sklopljen je povrh deset dodataka potpisanih u okviru CEPA-e. Očekuje se kako će taj sporazum postati model za osnovnu liberalizaciju trgovine uslugama u cijeloj Kini u 2015. godini. Kina se obavezala na osnovnu liberalizaciju trgovine uslugama s Makaom do kraja 12. nacionalnog petogodišnjeg plana u 2015. godini.

Makao je uspješno prošao prvu i drugu fazu stručnog pregleda provedenog 2011. i 2013. u okviru Svjetskog foruma o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD). Time se potvrdilo da su zakonodavni okvir i stvarno djelovanje Makaa u odnosu na razmjenu poreznih informacija na zahtjev usklađeni s međunarodno priznatim standardima. Do 2014. godine Makao je sklopio porezne ugovore s 20 jurisdikcija, pet od kojih su sporazumi o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, a petnaest sporazumi o razmjeni poreznih informacija.

Makao se također odazvao globalnom pozivu na djelovanje protiv utaje poreza. U rujnu 2014. vlada Posebnog upravnog područja Makaa najavila je da će prihvatiti Globalni standard za automatsku razmjenu informacija o financijskim računima uspostavljen pod pokroviteljstvom skupine G20, a koji je razvio OECD. Nadležne vlasti izjavile su da će Makao izmijeniti svoje zakone kako bi se osigurala pravodobna usklađenost s novim standardom.

Bilateralni odnosi EU-a i Makaa

Ukupna bilateralna trgovina Makaa i EU-a u 2014. godini pala je za 11 % i iznosi 613 milijuna eura. Izvoz EU-a u Makao pao je za 5,9 % na iznos od 540 milijuna eura jer se uvozna potražnja Makaa smanjila uslijed usporenog rasta gospodarstva. Većina izvoza EU-a odnosi se na luksuznu robu, prehrambene proizvode i automobile. Uvoz EU-a iz Makaa u 2014. godini znatno se smanjio, za 37 %, pa sada iznosi 72 milijuna eura zbog sve manjeg industrijskog temelja Makaa. Stoga je EU zabilježio trgovinski višak s Makaom od 468 milijuna eura. Udio EU-a u ukupnom uvozu Makaa iznosio je 24 % u 2014. godini što ga nakon Kine čini njegovim drugim najvećim dobavljačem. EU i njegova poslovna zajednica žele surađivati s vladom Makaa u diversifikaciji gospodarstva, unaprjeđivanju održivosti gospodarskog razvoja i promicanju bilateralnih trgovinskih i investicijskih tokova.

Bilateralni odnosi između EU-a i Makaa nastavili su se produbljivati. Devetnaesti sastanak Zajedničkog odbora u okviru Sporazuma o trgovini i suradnji između EU-a i Makaa održan je u Bruxellesu 15. srpnja. Na sastanku su razmotrena pozitivna kretanja u gospodarskoj, trgovinskoj i obrazovnoj suradnji. Posebna je pozornost usmjerena na gospodarsku suradnju Makaa s kontinentalnom Kinom u okviru CEPA-e i PPRD-a, uključujući i Novo područje Henqin. Kako bi osnažili poslovne veze, EU i Makao dogovorili su uspostavu redovitog poslovnog dijaloga čime bi se olakšalo izravnu razmjenu između europskih poduzeća koja djeluju u Makau i tijela vlasti te pridonijelo srednjoročnim ciljevima poput gospodarske diversifikacije.

Makaovsko-europska gospodarska komora (MECC) osnovana 2013. godine⁹ širi svoj rad sve većim brojem aktivnosti. U suradnji s Europskom gospodarskom komorom u Hong Kongu, MECC je koordinirao europsko sudjelovanje na forumu i sajmu o međunarodnoj suradnji u zaštiti okoliša u Makau (MIECF) u ožujku (s 38 europskih izlagača iz 12 država članica EU-a) te Međunarodnom trgovinskom i ulagačkom sajmu u Makau (MIF) u listopadu sa sudionicima iz 11 država članica. Uloga MECC-a dobivat će na važnosti u okviru budućih poslovnih dijaloga EU-a i Makaa.

U okviru Akademskog programa Europske unije (EUAP) u Makau održana su mnoga nova događanja. EUAP, kojim upravlja konzorcij na čijem je čelu Sveučilište Macau, ugostio je gostujuće predavače, seminare te prvu međunarodnu konferenciju o odnosima EU-a i Kine na kojoj je sudjelovalo 12 sveučilišta iz sedam zemalja. Promotivne aktivnosti EUAP-a proširene su prvom ljetnom školom EU-a za lokalne učenike te „natjecanjem kratkih filmova” u okviru kojeg je snimljeno devet kratkih filmova o odnosima EU-a i Makaa. EUAP je bio i domaćin drugog izdanja popularne simulacije sastanka Europskog vijeća „Model EU” ; pobjednici su sudjelovali u studijskom posjetu Bruxellesu. Za proslavu Dana Europe EUAP je organizirao tjedan EU-a u okviru kojeg su održani seminari i aktivnosti za mlade.

Europska komisija nastavila je suradnju s Politehničkim institutom Macau na osposobljavanju tumača i prevoditelja za kineski i portugalski jezik, čime se podupire uloga Makaa kao mosta između Kine i zemalja portugalskoga govornog područja.

Ključni prioriteti za 2015. godinu uključuju suradnju na diversifikaciji gospodarstva Makaa, maksimalno iskorištavanje mogućih koristi CEPA-e za lokalna i europska poduzeća osnovana u Makau te istraživanje mogućeg zakonodavnog približavanja u područjima poput tržišnog natjecanja, javne nabave i prava intelektualnog vlasništva.

⁹ MECC je hibridna komora čiji su članovi nacionalne komore država članica EU-a (Britansko gospodarsko udruženje u Makau, Francusko-makaovsko gospodarsko udruženje, Njemačko-makaovsko gospodarsko udruženje, Irska gospodarska komora u Makau, Makaovsko-rumunjska gospodarska komora i Portugalsko-kineska gospodarska i industrijska komora) i pojedinačna poduzeća.